

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 9Sžsk/10/2018
Identifikačné číslo spisu: 8016200829
Dátum vydania rozhodnutia: 25.04.2018
Meno a priezvisko: JUDr. Judita Kokolevská
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2018:8016200829.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu: N. E., L. XXX, XX-XXX N., T. C., právne zastúpeného: V4 Legal, s. r. o., so sídlom Tvrdého 4, Žilina, proti žalovanej: Sociálnej poisťovni - ústredie, ul. 29. augusta č. 8-10, Bratislava, v konaní o správnej žalobe opomenutého účastníka, o kasačnej sťažnosti žalovanej proti uzneseniu Krajského súdu v Prešove, č. k. 6Sa/21/2016-134 zo 06. septembra 2017, jednomyselne, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesenie Krajského súdu v Prešove, č. k. 6Sa/21/2016-134 zo 06. septembra 2017 z r u š u j e a v e c m u v r a c i a n a ďalšie konanie a rozhodnutie.

Odôvodnenie

(1) Uznesením č. k. 6Sa/21/2016-134 zo 06. septembra 2017 Krajský súd v Prešove uložil žalovanej povinnosť doručiť žalobcovi rozhodnutie Sociálnej poisťovne, ústredie č. 45427-2/2013-BA zo dňa 28. novembra 2013 v lehote 15 dní odo dňa právoplatnosti uznesenia č. k. 6Sa/21/2016-134.

(2) V odôvodnení uznesenia krajský súd uviedol, že žalobca bol účastníkom správneho konania u žalovanej o zániku povinného nemocenského poistenia, povinného dôchodkového poistenia a povinného poistenia v nezamestnanosti od 31. mája 2013 u zamestnávateľa M. X. F. - X. podľa slovenskej legislatívy. Keďže išlo o rozhodnutie o poistnom, rozhodnutie mu malo byť doručené do vlastných rúk. Podľa originálu doručeny pripojenej k rozhodnutiu žalovanej rozhodnutie bolo prevzaté dňa 09. decembra 2013 osobou, ktorú nie je možné stotožniť so žalobcom. Túto skutočnosť potvrdila aj žalovaná vo vyjadrení k žalobe zo dňa 17. januára 2017, keď uviedla, že rozhodnutie prevzala osoba žijúca v spoločnej domácnosti so žalobcom. Na základe vyššie uvedených skutočností mal správny súd za preukázané, že žalobca je opomenutým účastníkom konania, a že mu rozhodnutie žalovanej č. 45427-2/2013-BA zo dňa 28. novembra 2013 nebolo doručené zákonným spôsobom do vlastných rúk podľa § 212 ods. 3 zákona o sociálnom poistení, preto žalovanej uložil povinnosť predmetné rozhodnutie opätovne doručiť.

(3) Proti tomuto uzneseniu podala žalovaná v zákonnej lehote kasačnú sťažnosť z dôvodov uvedených v § 440 ods. 1 písm. g/ a h/ zákona č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok (ďalej len „SSP“). Podľa právneho názoru žalovanej rozhodnutia o vzniku, resp. zániku poistenia sa neoznamujú doručením rozhodnutia do vlastných rúk. Rozhodnutím o vzniku a zániku povinného sociálneho poistenia Sociálna poisťovňa deklaruje skutočnosť, že účastníkovi konania vzniká, prípadne zaniká povinné nemocenské poistenie, povinné dôchodkové poistenie a povinné poistenie v nezamestnanosti. Zákon o sociálnom poistení doručovanie rozhodnutí o vzniku a zániku povinného sociálneho poistenia osobitným spôsobom neupravuje a uvedený typ rozhodnutia nie je súčasťou taxatívneho vymedzenia rozhodnutí doručovaných do vlastných rúk podľa § 212 ods. 3 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení (ďalej len „zákon č. 461/2003 Z. z.“). Naproti tomu rozhodnutia vo veci predpisania poistného, penále a uložení pokuty stanovujú účastníkovi konania povinnosti vyplývajúce z poistného pomeru, t. j. povinnosť zaplatiť predpísané poistné, penále alebo uloženie pokuty. Z tohto dôvodu je potrebné tieto rozhodnutia v zmysle zákona doručovať do vlastných rúk. Správne rozhodnutie bolo žalobcovi doručované na známu adresu v Poľskej republike a toto rozhodnutie prevzala zrejme osoba žijúca s ním v spoločnej domácnosti. V zmysle uvedeného žalovaná zastáva názor, že žalobca nie je opomenutým účastníkom konania a napadnuté rozhodnutia mu boli riadne doručené. Žalovaná ďalej uvádza, že v Poľskej republike inštitút doručovania do vlastných rúk nie je zavedený, a preto iný spôsob doručovania ako zvolila Sociálna poisťovňa nebol možný. Vzhľadom na uvedené argumenty žalovaná navrhuje, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesenie Krajského súdu v Prešove sp. zn. 6Sa/21/2016 zo 06. septembra 2017 zrušil.

(4) Žalobca sa ku kasačnej sťažnosti žalovanej nevyjadril.

(5) Najvyšší súd Slovenskej republiky ako kasačný súd (§ 11 písm. g/ SSP) napadnuté uznesenie krajského súdu preskúmal bez pojednávania v súlade s § 455 SSP a dospel k záveru, že kasačná sťažnosť žalovanej bola podaná dôvodne a uznesenie Krajského súdu v Prešove, č. k. 6Sa/21/2016-134 zo 06. septembra 2017 je potrebné zrušiť a vec vrátiť krajskému súdu na ďalšie konanie.

(6) Podľa § 212 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. rozhodnutie sa účastníkovi konania oznamuje doručením rozhodnutia, ak tento zákon neustanovuje inak. Deň doručenia rozhodnutia je deň jeho oznámenia.

(7) Podľa § 212 ods. 3 zákona č. 461/2003 Z. z. rozhodnutie sa účastníkovi konania oznamuje doručením rozhodnutia do vlastných rúk alebo poštou ako doporučená zásielka s doručenkou a poznámkou „do vlastných rúk“. Do vlastných rúk sa doručujú rozhodnutia:

- a) o nepriznaní dávky, odňatí dávky, znížení dávky alebo o zastavení výplaty dávky,
- b) o uložení povinnosti vrátiť neprávom vyplatené sumy na dávke,
- c) o poistnom, o príspevku na starobné dôchodkové sporenie, 1) o uložení pokuty a penále,
- d) o prerušení konania,
- e) o zastavení konania.

(8) Podľa § 20 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. povinné nemocenské poistenie, povinné dôchodkové poistenie a povinné poistenie v nezamestnanosti zamestnanca uvedeného v § 4 ods. 1 vzniká odo dňa vzniku právneho vzťahu, ktorý zakladá právo na príjem uvedený v § 3 ods. 1 písm. a/ a ods. 2 a 3, a zaniká dňom zániku tohto právneho vzťahu, ak tento zákon neustanovuje inak.

(9) Podľa § 128 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. poistné na nemocenské poistenie platí:

- a) zamestnanec,
- b) zamestnávateľ,
- c) povinne nemocensky poistená samostatne zárobkovo činná osoba,
- d) dobrovoľne nemocensky poistená osoba.

(10) Podľa § 128 ods. 2 zákona č. 461/2003 Z. z. poistné na starobné poistenie platí:

- a) zamestnanec,
- b) zamestnávateľ,
- c) povinne dôchodkovo poistená samostatne zárobkovo činná osoba,
- d) dobrovoľne dôchodkovo poistená osoba,
- e) štát,
- f) Sociálna poisťovňa.

(11) Podľa § 128 ods. 3 zákona č. 461/2003 Z. z. poistné na invalidné poistenie platí, ak tento zákon neustanovuje inak:

- a) zamestnanec,
- b) zamestnávateľ,
- c) povinne dôchodkovo poistená samostatne zárobkovo činná osoba,
- d) dobrovoľne dôchodkovo poistená osoba,
- e) štát.

(12) Podľa § 141 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. fyzická osoba a právnická osoba, ktoré sú povinné platiť poistné, sú povinné poistné odvádzať, ak tento zákon neustanovuje inak.

(13) Podľa § 144 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. Sociálna poisťovňa predpíše poistné fyzickej osobe alebo právnickej osobe povinnej odvádzať poistné, ak táto osoba neodviedla poistné vôbec alebo ak ho odviedla v nesprávnej sume. Ak suma dlžného poistného v úhrne je nižšia ako 3,32 Eura, Sociálna poisťovňa dlžnú sumu nepredpíše.

(14) Podľa § 172 ods. 5 zákona č. 461/2003 Z. z. predmetom nedávkového konania je rozhodovanie o vzniku, prerušení a zániku sociálneho poistenia v sporných prípadoch, o poistnom v sporných prípadoch, príspevku na starobné dôchodkové sporenie v sporných prípadoch, o pokute, penále, povolení splátok dlžných súm poistného, príspevku na starobné dôchodkové sporenie, pokuty, penále, a o zaradení zamestnávateľa do nebezpečnostnej triedy.

(15) Podľa § 178 ods. 1 písm. a/ bod 1. zákona č. 461/2003 Z. z. do pôsobnosti pobočky patrí rozhodovať v prvom stupni o vzniku, prerušení a zániku sociálneho poistenia v sporných prípadoch.

(16) Podľa § 178 ods. 1 písm. a/ bod 8. zákona č. 461/2003 Z. z. do pôsobnosti pobočky patrí rozhodovať v prvom stupni o poistnom a o príspevku na starobné dôchodkové sporenie.

(17) Podľa § 179 ods. 1 SSP ak správnu žalobu podá niekto, kto tvrdí, že mu rozhodnutie orgánu verejnej správy alebo opatrenie orgánu verejnej správy nebolo doručené, hoci sa s ním ako s účastníkom administratívneho konania malo konať (ďalej len „opomenutý účastník“), správny súd overí správnosť tohto tvrdenia a skutočnosť, či od vydania napadnutého rozhodnutia alebo opatrenia neuplynuli viac ako tri roky, a ak sú tieto podmienky splnené, uznesením rozhodne, že orgán verejnej správy je povinný doručiť opomenutému účastníkovi vo veci vydané rozhodnutie alebo opatrenie.

(18) Podľa § 179 ods. 7 SSP ak sa správny súd nestotožní s tvrdením opomenutého účastníka, vo veci ďalej koná.

(19) Podľa § 462 ods. 1 SSP ak kasačný súd po preskúmaní zistí dôvodnosť kasačnej sťažnosti, rozhodne o zrušení napadnutého rozhodnutia a podľa povahy vráti vec krajskému súdu na ďalšie konanie alebo konanie zastaví, prípadne vec postúpi orgánu, do ktorého pôsobnosti patrí.

(20) Žalobca podal správnu žalobu tvrdiac, že rozhodnutie žalovanej č. 45427-2/2013-BA z 28. novembra 2013 mu nebolo riadne doručené do vlastných rúk. Z administratívneho spisu žalovanej

potom vyplýva, že žalobca bola účastníkom správneho konania a uvedené rozhodnutie mu žalovaná doručovala doporučené na adresu bydliska v Poľskej republike. Zásielku s rozhodnutím prevzala osoba žijúca so žalobcom v spoločnej domácnosti 09. decembra 2013. Žalobca ako aj krajský súd mali zhodne za to, že takéto doručenie je právne neúčinné a rozhodnutie správneho orgánu mu malo byť doručované do vlastných rúk.

(21) S takýmto právnym záverom sa však nemožno stotožniť.

(22) Zákon č. 461/2003 Z. z. pozná doručovanie do vlastných rúk a tzv. „obyčajné“ doručovanie. Taxatívny výpočet rozhodnutí, ktoré je potrebné doručiť do vlastných rúk stanovuje § 212 ods. 3 zákona č. 461/2003 Z. z.. Krajský súd potom vyhodnotil rozhodnutie Sociálnej poisťovne, ústredie č. 45427-2/2013-BA zo dňa 28. novembra 2013 o zániku povinného nemocenského poistenia, povinného dôchodkového poistenia a povinného poistenia v nezamestnanosti žalobcu podľa slovenskej legislatívy dňa 31. mája 2013 ako rozhodnutie o poistnom podľa § 212 ods. 3 písm. c/ zákona č. 461/2003 Z. z..

(23) Kasačný súd však dospel k záveru, že predmetné rozhodnutie pobočky žalovanej je rozhodnutím o vzniku, prerušení a zániku sociálneho poistenia, pre ktoré zákon doručovanie do vlastných rúk nevyžaduje.

(24) Rozhodnutím o vzniku, prerušení a zániku sociálneho poistenia rozhoduje žalovaná a jej pobočky o tom, či účastník konania splnil zákonné predpoklady pre vznik, resp. zánik povinného nemocenského poistenia, povinného dôchodkového poistenia a povinného poistenia v nezamestnanosti podľa § 20 zákona č. 461/2003 Z. z. v sporných prípadoch, ako bol aj ten žalobcov. Právnou otázkou, ktorú záväzne rieši takéto rozhodnutie je teda existencia či neexistencia samotného poistného vzťahu. Naopak, rozhodnutím o poistnom je napr. rozhodnutie o predpísaní dlžného poistného podľa § 144 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z.. V takomto prípade však musí byť celkom zrejmé a nepochybné, že povinné sociálne poistenie vzniklo a trvalo, resp. stále trvá. Právnou otázkou, o ktorej sa rozhoduje takýmto rozhodnutím je výška poistného, ktoré je subjekt podľa § 128 zákona č. 461/2003 Z. z. povinný platiť a odvádzať.

(25) Odlišnosť oboch právnych inštitútov je zrejmá tiež zo systematického členenia zákona č. 461/2003 Z. z., keď § 172 ods. 5 uvedeného zákona uvádza, že predmetom nedávkového konania je rozhodovanie o vzniku, prerušení a zániku sociálneho poistenia v sporných prípadoch, ako aj konanie o poistnom v sporných prípadoch. Zákonodarca teda tieto dve konania rozlišuje. Obdobne ustanovenie § 178 ods. 1 určuje, že do pôsobnosti pobočky patrí rozhodovať v prvom stupni o vzniku, prerušení a zániku sociálneho poistenia v sporných prípadoch a v inom bode, že do pôsobnosti pobočky patrí tiež rozhodovanie o poistnom.

(26) Ide teda celkom zjave o odlišné právne inštitúty, pričom zákon nevyžaduje pri rozhodnutiach o vzniku, prerušení a zániku sociálneho poistenia doručovanie do vlastných rúk. Je preto potrebné konštatovať, že žalobcovi bolo rozhodnutie Sociálnej poisťovne, ústredie č. 45427-2/2013-BA zo dňa 28. novembra 2013 riadne doručené 09. decembra 2013.

(27) Podľa § 179 ods. 7 SSP ak sa správny súd nestotožní s tvrdením opomenutého účastníka, vo veci ďalej koná.

(28) Vzhľadom na uvedené dôvody považoval kasačný súd kasačnú sťažnosť za dôvodnú a rozhodol podľa § 462 ods. 1 SSP o zrušení napadnutého rozhodnutia krajského súdu a vrátení veci na ďalšie konanie. V ďalšom konaní bude krajský súd pokračovať v konaní aplikujúc § 179 ods. 7 SSP. V ďalšom konaní krajský súd rozhodne aj o nároku na náhradu trov kasačného konania (§ 467 ods. 3 SSP).

(29) Toto uznesenie kasačného súdu bolo prijaté pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu n i e j e prípustný opravný prostriedok.